

Intermezzo 5

januari 2006

Intermezzo is een uitgave van Stichting Muziek In Huis
Kijk ook voor actuele informatie op www.stichtingmuziekinhuis.nl

Stichting
Muziek
In
Huis

Stichting Muziek In Huis (SMIH) stimuleert en organiseert klassieke kamermuziekconcerten op de podia van zorginstellingen, uitgevoerd door professionele kamermuziekensembles. Met dit blad beoogt de stichting zowel directies en activiteitenbegeleiders van zorginstellingen als musici te informeren over haar werk en beide doelgroepen inzicht te geven in 'de ander'. Tevens wil de stichting met de uitgave van Intermezzo aandacht vragen bij derden voor de inspanningen van zorginstellingen én musici van SMIH om bewoners van zorginstellingen te voorzien in hun culturele behoeften.

Thema's van Intermezzo 5 zijn muziek, emoties en zachte zorg. Aan het woord komen musici en luisteraars. Met de ervaring van meer dan 2.100 concerten in de afgelopen jaren in uiteenlopende zorginstellingen, zijn veronderstellingen en uitgangspunten over muziek en haar betekenis bijgesteld. Hebben we het belang van kunst en cultuur voor het welzijn van bewoners van zorginstellingen schromelijk overdreven? Is klassieke muziek net als andere muzieksoorten niet gewoon puur amusement of gewoon eens iets anders? Ook de meetbaarheid van het effect van cultuur op ouderen, of aandacht voor de 'zachte zorg' in het algemeen, wordt door velen in twijfel getrokken. Hoe vaak krijg je überhaupt duidelijke reacties van bijvoorbeeld psychosomatische bewoners op een activiteit?

Voor alle anderen zeg ik vol overtuiging: NEE, het belang van kunst en cultuur is zeker niet overdreven. Overigens zou ik geen mens kunnen indelen in de eerste of tweede categorie. Soms doe je dat onbewust toch en kun je enorm verrast worden. En dan kom ik bij de titel van deze inleiding.

'Ik speelde vroeger ook piano'. Een simpel zinnetje. Het heeft pianist Bernd Brackman, adjunct-directeur Henny Belt (Mariëngaarde/Mariënweide te Warmond) en mijzelf ontroerd en aan het denken gezet. En ongetwijfeld nog vele anderen. Het zinnetje werd uitgesproken tot Henny Belt als reactie op het spel van Bernd Brackman. En wel door een mevrouw die zich al minstens een heel jaar op geen enkele manier geuit heeft en van wie men dacht dat ze het spraakvermogen geheel verloren had.

'Ik speelde vroeger ook piano'

Stichting Muziek In Huis staat stil bij deze vragen. We hebben als motto 'win-win voor zorginstellingen én musici' en zijn niet tevreden met het grote aantal concerten op jaarbasis en deelname van zeer goede musici op zich. Een onlangs gehouden onderzoek onder deelnemende musici, waarover meer elders in dit blad, heeft interessante inzichten opgeleverd. Zo blijkt de beeldvorming onder de musici over ouderen en ouderenzorg in het algemeen positief te zijn beïnvloed door de concerten. Veel jonge

musici blijken ook verrast door de werking of kracht van muziek op onze doelgroep. Wat niet als verrassing kwam: ieder musicus zou wél wat beter betaald willen worden voor deze concerten.

Terug naar de bovenstaande vragen. Is het belang van kunst en cultuur schromelijk overdreven? Ja. Maar alleen voor die mensen voor wie welzijn geen betekenis meer kan hebben. Mensen in de meest onmenselijke en meest trieste situaties.

In dit nummer:

<i>Terugblik 2005</i>	
<i>Vooruitblik 2006</i>	2/3
<i>Sopraan Karin ten Cate</i>	
<i>Nog eens 120 SMIH-concerten</i>	4
<i>Interview met</i>	
<i>Mevrouw Mies Hulsmans</i>	5
<i>Onderzoek naar wensen en verwachtingen van musici</i>	6

Door het zinnetje van vijf woorden klonk een herinnering (vroeger) en kwam een stukje identiteit (ik speelde piano) van de spreekster naar boven. Ja, het is waar - zeg ik tegen de scepticus - dat dát misschien wel het mooiste zinnetje voor mij was in 2005, en misschien wel een uitzonderlijke of unieke reactie was, maar hij werd wél uitgesproken. Bernd had de juiste snaar bij deze dame geraakt. Haar aangesproken op haar identiteit of haar ervan bewust gemaakt.

Na ruim tweeduizend concerten weet ik dat het bij de klassieke concerten primair niet gaat om wat de musici allemaal kunnen. Niet om welk programma er precies gebracht wordt. Het gaat niet om de bezetting. Niet om de akoestiek, om namen, kleding, toespraakjes, verloop van de carrière of noem maar op. Let wel, al deze dingen zijn wél van belang, maar niet primair. Het gaat er op de eerste plaats om wie de musicus is, de mens achter de musicus. En het gaat bij de klassieke concerten om stilte.

Ik zeg tegenwoordig gekscherend dat we als stichting stilte brengen. Dit is niet geheel bezijden de waarheid; klassieke muziek komt pas tot haar recht bij stilte. (Meteen een opmerking naar mensen, werkzaam in verpleeghuizen: néé, we verwachten zeker niet van de bewoners dat ze altijd stil zijn, wel van de begeleiders.) Klassieke muziek blijkt sterk verankerd in haar liefhebbers. Het wordt een stukje identiteit. De luisteraar moet ongestoord tot zichzelf kunnen komen bij een concert. Net als de dame in Warmond. Door geïnspireerd spel en door een zich door stilte wegcijferende omgeving.

Als iemand in zijn identiteit aangesproken kan worden door iets als klassieke muziek, kan het belang ervan niet overdreven worden. Dan is het niet zomaar amusement. Dan helpt het ons om het gezonde deel van de mens te zien en aandacht te geven.

'Hoe leuk het verhaal ook is', zegt de scepticus, 'zelfs het effect van Bernd Brackmans spel op de dame in Warmond is gewoon niet meetbaar.

Zou de vrouw er één hap meer door gegeten hebben? Heeft ze nog meer gezegd of bleef het bij die vijf woorden? Heeft ze dieper geslapen? Had ze een keer géén slaappil nodig? Hoe breng je zo iets in beeld? Niet zo, daarin geef ik de scepticus gelijk. Maar er is een andere methode denkbaar. Zo is de mate van eenzaamheid (moeilijk direct meetbaar) van een mens m.i. omgekeerd evenredig aan de mate waarin anderen plezier putten - of kunnen putten - uit het persoonlijk contact met die mens. Dat geldt uiteraard ook voor alléén zijn, maar ik doel echt op eenzaam zijn. In dit voorbeeld is iets moeilijk meetbaars omgekeerd evenredig aan iets veel makkelijker meetbaars.

Zo ook met de dame in Warmond. Met zo weinig signalen van de dame in kwestie zijn alleen minuscule metingen te verwachten. Maar de tijd dat Henny Belt, Bernd, ikzelf en het verzorgend personeel met de reactie van de vrouw bezig zijn - en nu u, als lezer - is met de stopwatch meetbaar. Door een aanknopingspunt kan het verzorgend personeel nieuw contact zoeken met de Warmondse. Doordat een stukje identiteit bekend is geworden en de vrouw een stukje uit de anonimiteit is gekomen is ze een stapje van 'zieke' naar 'medemens' opgewaardeerd en dat heeft voor het contact met haar meetbare gevolgen. Hoeveel tijd zou er dagelijks extra aan haar besteed worden sinds het concert?

Ik ken de werkdruk, jawel, maar het is toch gewoon een feit dat sympathiek gevonden mensen in zorginstellingen logischerwijs meer aandacht krijgen dan als onsympathiek ervaren mensen? Dat het sóort contact met mensen een deel van de werksfeer bepaalt? En het kan toch niet anders dan dat de mate van positieve aandacht krijgen gekoppeld is aan een mate van welzijnsbevinding? Nog maar een misschien op het eerste gezicht merkwaardige vergelijking: de grootte van een onderaardse gasbel is slechts met uiterst ingenieuze apparatuur en deskundigheid meetbaar, het gas dat er uit komt eenvoudig via een tellertje.

ER ZIT MUZIEK IN MARIËNSTAETE, MET LOCATIES IN WARMOND (FOTO), LISSE EN VOORHOUT (FOTO ESTA HOOGERVORST)

ER ZIT MUZIEK IN HET ZONNEHUIS AMSTELVEEN. OP DE VOORGROND JOKE HOOGENDOORN, HOOFD RECREATIE EN VRIJWILLIGERSWERK VAN HET ZONNEHUIS, OP DE ACHTERGROND NICO DE GIER (FOTO GREGORY HUBERT)

DUO BILITIS, GEVORMD DOOR DE HARPISTES EVA TEBBE EN EKATERINA LEVENTAL (FOTO), VERZORGDE HET 100STE SMIH CONCERT IN HET ZONNEHUIS AMSTELVEEN (FOTO JOKE HOOGENDOORN)

DUO PANARPA, BESTAANDE UIT FLUITISTE DÉsirÉE VERGERS EN HARPISTE CARLA BOS, TREEDT OP IN DE PRACHTIGE KAPEL VAN MARIËNGAERDE/MARIËNWEIDE TE WARMOND (FOTO ESTA HOOGERVORST)

ACTIVITEITENBEGELEIDER MAGDA LOUWERSE, HIER OMRINGD DOOR BAS GIJS NIJKAMP EN PIANISTE IRINA PAFENOVA, IS ZICHTBAAR BLIJ MET DE PLAQUETTE VAN SMIH, DIE UITGEREIKT WERD AAN DE LORENTZHOF TE LEIDEN (FOTO ESTA HOOGERVORST)

Zo ook is het effect van kunst en cultuur voor het welzijn van bewoners (en niet te vergeten van werknemers) van zorginstellingen wel degelijk meetbaar. En dit is maar één kant van het verhaal over muziek.

Klassieke muziek kent in zijn verscheidenheid en - even heel voorzichtig - misschien wel als geen enkele andere muziekvorm, een enorm spectrum aan emotionele uitingen. De juiste muziek op het juiste moment kan je enorm sterken of meesleuren.

Het afgelopen jaar was voor mij een zwaar jaar met emotionele wijzigingen in mijn privé-leven. De heftigste symfonieën van Dmitri Shostakovitch waren regelmatig mijn beste uitlaatklep. Ontladend en bevrijdend. In het najaar was ik over mijn Shostakovitch-periode heen en draaide ik wekenlang de veel luchtiger 'Gloria' van Vivaldi (in 'mijn eigen' uitvoering met de King's College Choir) of aria's uit 'Cleopatra & Cesare' van Graun. Energieke en opbeurende muziek. Ik schrijf dit alleen om de betekenis van muziek te illustreren. Wat muziek bij mij kan doen, doet het ook bij anderen, gewoon bij een individu en soms tijdens concerten bij hele groepen. Ook in zorginstellingen. In 2006 wil SMIH een vergelijkbaar onderzoek, zoals nu bij musici is gedaan, onder bewoners van zorginstellingen doen. Uiteraard wordt dan ook een verslag gepubliceerd.

Terugblik 2005

Het jaar 2005 was een spannend en roerig jaar. Als stichting groeiden we door naar 430 concerten dat jaar. Vele meerjarige contracten met zorginstellingen liepen af in december 2005. Het nieuwe zorgstelsel zorgde voor grote (budgettaire) onzekerheden binnen veel zorginstellingen. Ook de driejarige contracten met onze subsidiegevers liepen afgelopen december af. Naast de groei van het aantal concerten zorgden de vele verspreide tournees van druk bezette ensembles voor een verdubbelde administratieve werkdruk. In sommige maanden waren meer dan 50 musici voor de stichting op pad.

Een nieuwe kracht op het kantoor was daardoor noodzakelijk.

En zoals gehoopt zijn we de zorgen te boven gekomen. Nieuwe meerjarige contracten zijn getekend. In december stonden al weer meer dan 400 concerten in 2006 gepland. De drie 'oude' subsidiegevers hebben ieder ja gezegd tegen voortzetting van de meerjarige subsidies, zij het met dekking van een kleiner percentage op onze totaalbegroting. Voor het jaar 2006 heeft tevens het VSB Fonds een toezegging gedaan. U vindt de subsidiegevers op de achterzijde van dit blad. Het concertrooster voor 2006, dat weer meer compacte tournees behelst, is administratief vriendelijk geworden.

Vooruitblik 2006

Het nieuwe jaar 2006 zal in het teken staan van groei naar nieuwe regio's: Zeeland, Gelderland en Overijssel en uitbreiding binnen de huidige regio: de Randstad. Met het oog op de uitbreiding naar het oosten van Nederland zal SMIH in het voorjaar een symposium organiseren voor directies van zorginstellingen aldaar.

De percentsgewijze afname van subsidies over de komende jaren zal de sprong naar sponsoring onontkomelijk maken. Zo zal de uitgave van dit blad Intermezzo object voor sponsoring worden. Er liggen nu al plannen voor particuliere sponsoring voor zorginstellingen en sinds kort ook (particuliere) sponsoring voor deelnemende musici klaar. Het plan voor de musici heet 'Aandelen in kamer-musici'. Op verzoek vertel ik u graag meer over de sponsorplannen.

*Januari 2006
Nico de Gier
Directeur SMIH*

Nog eens 120 SMIH-concerten

Pianiste Doroté Crijs en sopraan Karin ten Cate deden op een werkelijk smoorhete dag in 2001 auditie voor SMIH. Ons duo, ooit bij elkaar gekomen via de muziek van Erik Satie, bestond al geruime tijd maar dit was onze eerste auditie. We hadden er zelfs nog nooit aan gedacht te auditeren. Voor concerten werden we altijd gevraagd, meestal via-via. 'Duo Satiere' hoorde voor het eerst van Nico's bestaan van Mies Hulsman, een bewoonster van de Wildhoef in Bloemendaal. Mies bleek een goede vriendin van een goede vriend. Deze vertelde mij dat het mogelijk was om daar try-outs van programma's te geven. Dus ik belde Mies en wij werden geboekt in de Wildhoef. Mies bleek vol enthousiaste verhalen te zitten over al die muzikale talenten die via SMIH de Wildhoef bezochten. En vooral de naam 'Nico' kwam vaak in haar verhaal voor. Dus die Nico maar eens gebeld. 'Stuur maar een opname op', zei deze Nico, die inderdaad heel vriendelijk overkwam. Dat was ik wel anders gewend bij de dames en heren met als beroep 'impresario'. Nico vroeg opnames. We hadden net een concert gegeven in de serie in Schellinkhout en ja, de organisatie had het opgenomen. Dus daar een telefoontje aan gewaagd en het cassettebandje opgehaald. Maar niet opgestuurd... terwijl we heel goed gespeeld hadden, de verwarming tikte en het bandje overstuurde. Het zou beslist geen professionele indruk maken als we zóiets opstuurden. Toch bleef Nico in mijn hoofd rondspoken, ik frequenteerde hem met uitnodigingen voor onze concerten en in 2001 kreeg ik een brief over de audities. Inmiddels is het 2006 en zijn we bijna 120 concerten(!) voor SMIH verder. Duo Satiere schijnt het enige vaste duo te zijn dat dit heeft mogen halen. We hebben hierdoor heel veel geleerd en doen het nog steeds met plezier en dankbaarheid. Je krijgt vaak na het concert zoveel mooie reacties. Aanvankelijk vond ik het

heel moeilijk om de energie zo te richten dat ik er zelf niet doodmoe van werd. Je musicert toch vaak in een loodzware akoestiek met publiek dat soms weinig reactie terug kan geven. Maar nu denk ik: lekker, zingen in een ruimte die niet als vanzelf meegeeft. Ambachtelijk zingen waardoor je weer van top tot teen voelt dat je leeft. En deze onschatbare ervaring kun je weer toepassen in de soms stressvolle, serieuze beroepspraktijk. Ik ben Nico nog steeds dankbaar voor de goede tips die hij mij gaf want ik belde nogal eens. Vooral die april morgen in 2004 toen ik een serie van zeven invalconcerten met

in de rockopera Barcelona van Freddie Mercury voor ca. 30.000 toehoorders, begeleid door het Orkest van het Oosten, ons 100ste concert voor SMIH, de Michaela-rol in een Zuid-Franse Carmen, rijdend tijdens het zingen op een echt wit paard, een tweetal CD's die uitkwamen op het label Brilliant Classics, een paar tournees met The Ukrainian State Symphony Orchestra en het optreden na Frans Bauer en Paul de Leeuw op het jaarlijkse Voetbalgala. Nadeel is dat ik van deze concerten ook een groot deel van de organisatie en de publiciteit doe en dus soms zelf in de rol van Nico kruip. Daarom kan ik zijn werk extra

DUO SATIERE, BESTAANDE UIT SOPRAAN KARIN TEN CATE (R) EN PIANISTE DOROTÉ CRIJS, TRAD IN NOVEMBER 2005 VOOR DE HONDERDSTE KEER VOOR SMIH OP, WAARMEE DIT VEELGEPREZEN ENSEMBLE OOK IN AANTALLEN KOPLOPER IS (FOTO JOS RUITERS)

het Stabat Mater van Pergolesi kon krijgen waaronder een optreden in de Grote Zaal van het Amsterdamse Concertgebouw en Nico de desbetreffende impresario te woord stond om te zeggen dat ik dat wel tot een goed einde zou brengen. Aldus geschiedde. Mede dankzij dit toen gemaakte contact werd ook 2005 een heel mooi muzikaal jaar. Hoogtepunten waren de afsluiting van de Uitmarkt als Montserrat Caballé en een hele serie hoge C's

waarden. In 2006 staan weer mooie optredens in binnen- en buitenland op stapel, hebben wij nog een aantal concerten voor SMIH en gelukkig een nieuwe publiciteitsfoto dankzij dit verhaaltje. Dat was meteen een goede stok achter de deur. We stuurden hem Nico toe met de mededeling dat de foto nog gemakkelijk 120 nieuwe SMIH-concerten mee kon...

Karin ten Cate

'Muziek is leven'

Mevrouw Mies Hulsman, geboren in 1922 in Amsterdam, heeft altijd een zeer veelzijdig en actief leven geleefd. Als een rode draad loopt daar haar liefde voor de muziek en de bamboefluit doorheen en haar betrokkenheid bij het Nederlands Pijpersgilde, waarvan zij al veertig jaar lid is. Haar vader speelde piano en zelf kreeg ze jaren pianoles. Toen ze vijftien was mocht ze viool leren spelen bij Louïse Wijngaarden. Een groot deel van haar leven stond in 't teken van de muziek, na haar pensionering begon ze nog enthousiast met schilderen, daarna beeldhouwen. 'Ik heb alles gedaan wat ik leuk vond', zegt ze stralend.

Mevrouw Hulsman woont met veel plezier in Zorgcentrum Wildhoef in Bloemendaal, waar ze vanaf het eerste door Stichting Muziek In Huis georganiseerde en uitgevoerde concert, de musici met open armen heeft ontvangen en ze welkom heet. 'We zijn ontzettend blij met de concerten van SMIH', zegt ze lachend. 'Ze zijn kwalitatief altijd goed en afwisselend, iedereen is enthousiast. En het vraagt van ons een minimale voorbereiding'.

Bamboefluit

Met haar ouders en twee zussen bracht mevrouw Hulsman haar jeugd door in Bloemendaal. Ze knutselde altijd graag en toen ze twaalf was leerde ze zichzelf boekbinden en het maken van leren omslagen. Ze wilde graag naar de Kunstnijverheidsschool, maar gezien de omstandigheden

thuis ging dat niet door en volgde ze een opleiding tot chemisch analist in Leiden. Tijdens de oorlog werkte ze twee jaar in de Zwavelzuurfabriek in Amsterdam. In de Leidse jaren zat ze bij de waterpadvinderij en in de jeugdbeweging ontdekte ze de bamboefluit: zelf een fluit maken en daar iets mee doen. Dat zou grote gevolgen hebben...

Ze maakte ook slagwerk, maar haar grote liefde bleef altijd de bamboefluit. 'In die tijd werd er nogal schamper gedaan over het bespelen van bamboefluit, dat werd ook niet op het conservatorium gedoed. Het waren vooral de onderwijzers die ze bespeelden. Voor mij was het écht een blaasinstrument, eenvoudig en mooi', aldus mevrouw Hulsman.

Autodidact

Als lid van het Nederlandse Pijpersgilde leerde ze niet alleen het bespelen van bamboefluit, maar ook om ze zelf te bouwen. Door haar huwelijk met haar echtgenoot die in de handel zat, importeerde mevrouw Hulsman per telex containers met bamboe uit Japan, kurk uit Portugal en precisievijlen uit Zwitserland. Ze bouwde niet alleen bamboefluit, maar ook kwartbassen en in totaal zo'n vijftig grootbassen. Aan veel groepen gaf ze cursussen in het bouwen en leren bespelen van bamboefluit. Ze maakte zelf liedjes en was ook daarin autodidact. In juli 1994 gaf ze haar tiende en laatste Grootbas cursus in Den Bosch, het jaar waarin haar echtgenoot, met wie ze vijftig jaar was getrouwd, overleed.

'De grootste verdienste van mijn man was, dat hij me volkomen vrij liet', vertelt ze met enige trots.

Inmiddels was ze ook actief lid van de Nederlandse Vereniging van Huismuziek, had ze veel internationale contacten en werkte ze zestien jaar als vrijwilliger op de Vrije School.

Daar introduceerde ze de 'pentatonistische fluit', kleine sopraanfluitjes met vijf tonen waarop je eindeloos kon improviseren. In de avonduren haalde ze via Kweekschool een aantal bevoegdheden op gebied van handenarbeid. Ze gaf jaren handenarbeid les op een LOM-school, deed daar stilzwijgend muzieklessen bij en kreeg de hele school aan de fluit! Ze werkte tot haar 65ste, daarna werd het tijd om zich aan schilderen en beeldhouwen te wijden.

Met geweldig veel plezier maakte ze o.a. een aantal prachtige, bronzen beelden die zaken uit het dagelijks leven weergeven, humor hebben en goed herkenbaar zijn. Een herseninfarct maakte in 1995 een einde aan deze, voor haar zo belangrijke hobby. Toen mevrouw Hulsman na het infarct in de Wildhoef kwam en zag dat daar weinig kunst was, schonk ze het zorgcentrum een aantal beelden die een mooie plaats kregen.

'Muziek is leven'

'Muziek is leven', besluit mevrouw Hulsman, 'Muziek hoort er altijd bij. Maar leven is voor mij óók: genieten van mijn kinderen en kleinkinderen, de vele dierbare herinneringen aan mijn echtgenoot, de fijne vrienden van het Pijpersgilde en natuurlijk de prachtige concerten van Stichting Muziek In Huis! Mede namens de bewoners spreek ik de wens uit, dat SMIH nog véél concerten in de Wildhoef komt geven'.

Tekst en foto's Esta Hoogervorst

Mw. MIES HULSMAN NAAST HAAR BEELD DUET, DAT EVENALS DE PLAQUETTE VAN SMIH EEN PRACHTIGE PLAATS KREEG IN DE WILDHOEF TE BLOEMENDAAL (FOTO ESTA HOOGERVORST)

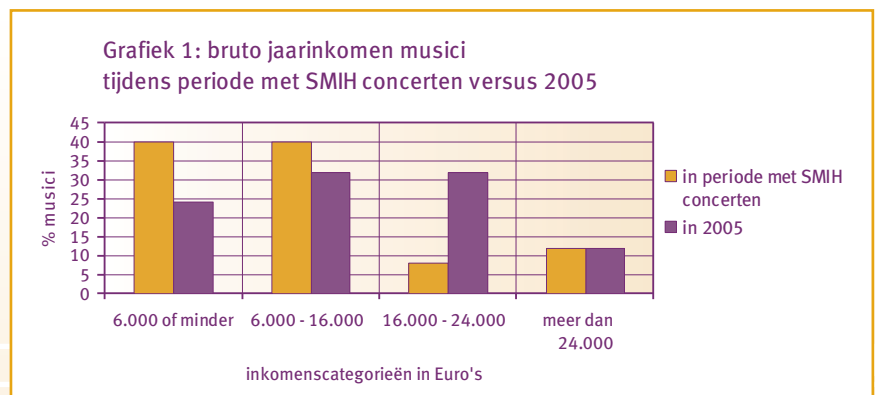
De resultaten van de enquête onder deelnemende musici

Eerste onderzoek door Stichting Muziek In Huis (SMIH) naar verwachtingen en wensen van participerende musici

169 Musici die meer dan 10 concerten voor SMIH hebben gespeeld, ontvingen een enquête in december 2005, waarin 24 vragen stonden over hun huidige positie in hun werkzame leven, hun ideeën over SMIH en de ervaringen bij het spelen in de verschillende zorginstellingen. SMIH wilde deze vragen stellen, om zich verder te ontwikkelen als organisatie, die haar musici en de zorginstellingen het soort service en ondersteuning wil geven die goed aansluiten op de behoeften. De musici hadden ongeveer een week om de enquête in te vullen en te retourneren. Slechts 27 reacties kwamen binnen vóór 21 december, de deadline. Dit is 16% van de 169 en minder dan verwacht. Ofschoon de resultaten zoals in dit verslag opgesomd daardoor niet bepaald wetenschappelijk zijn, geven ze toch een globaal beeld en tonen ze de richting van opinies en ervaringen van de musici.

Maar allereerst, wie zijn de musici die spelen voor SMIH? Wat voor soort mensen zijn ze en wat doen zij na een serie concerten te hebben gegeven voor SMIH? Als we uitgaan van de onderzoeksresultaten, is ze een vrouw, geboren in 1970, die gestudeerd heeft in Amsterdam (41% deed dit), speelde ze 25 concerten voor SMIH met een ensemble dat zo'n 1,5 tot 3 jaar bestond voordat ze auditie deed, begon ze SMIH concerten te spelen ná het afsluiten van haar studie, speelt ze nog steeds met het ensemble, en is ze in het geheel positief over de ervaringen met SMIH. Alleen het salaris zou beter kunnen.

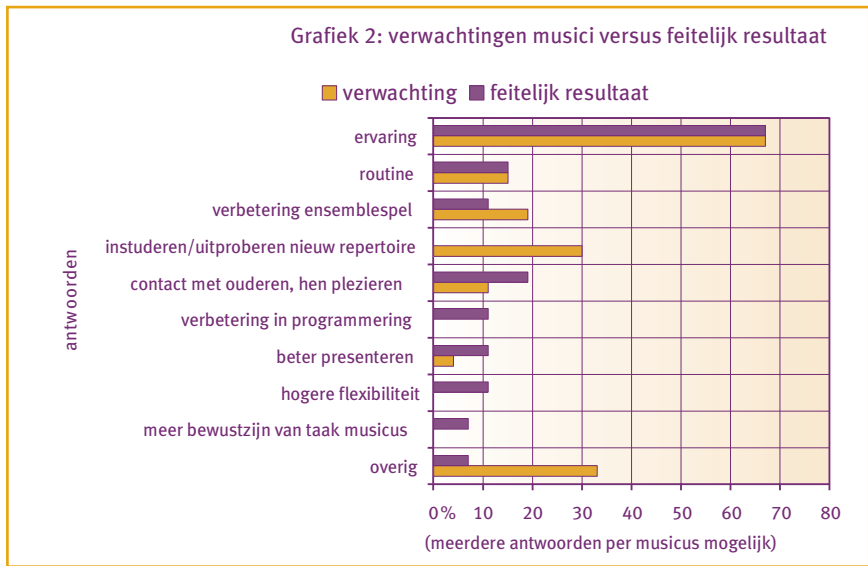
Het eerste gedeelte van de enquête behelsde vragen over de huidige professionele activiteiten van de musici. In doorsnee noemde men drie zaken; doceren werd genoemd door 82% en een vaste orkestbaan door 15%. Dit naast kamermuziek. Op de vraag 'waaruit betrek je jouw huidige hoofdinkomen', antwoordden 52% lesgeven en 67% kamermuziek en andere concerten geven. 22% heeft ook inkomsten buiten de muziek; dit omvat studenten met een studiefinanciering, maar ook mensen die andersoortige inkomsten of werkzaamheden hebben. Musici verdienen meestal minder dan mensen met een andere opleiding van gelijk niveau, en dit onderzoek lijkt deze tendens te bevestigen. Aan de musici werd gevraagd om hun gemiddelde bruto jaarinkomen in de periode dat ze voor SMIH concerten deden, te vergelijken met hun inkomen in 2005. Ofschoon musici in de regel minder verdienen dan andere hoogopgeleide mensen, verdiende niemand minder in 2005 dan in de tijd dat men voor SMIH speelde. 40% van de musici verdiende gemiddeld minder dan € 6.000 bruto per jaar in de periode van de SMIH concerten, tegen slechts 24% in 2005. 32% had een jaarinkomen tussen € 16.000 en € 24.000 in 2005, maar slechts 8% had dat niveau bereikt in het jaar waarin voor SMIH gespeeld werd. Voor details, zie grafiek 1.

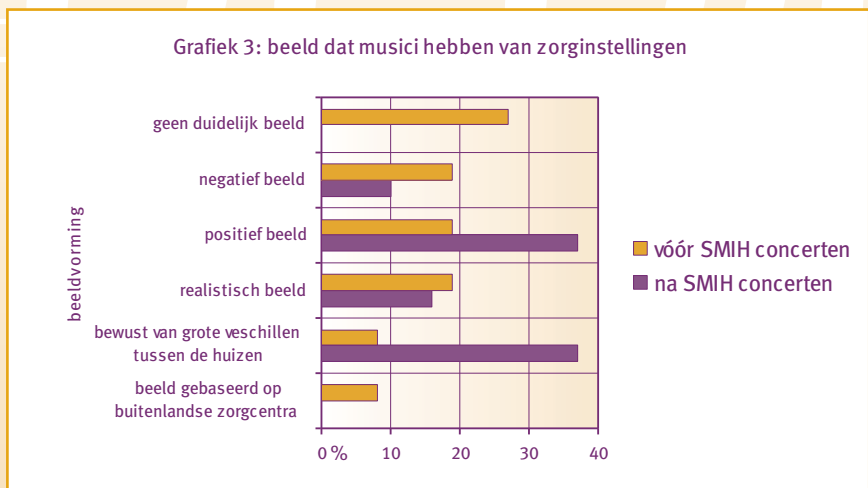
Aan de musici werd gevraagd wat zij verwachtten te bereiken met de SMIH-concerten. Ervaring werd genoemd in 67% van de geretourneerde vragenlijsten, en 30% verwachtte nieuw repertoire met het ensemble te kunnen instuderen en uitproberen. Echter niemand leek het laatste waar te kunnen maken; op de volgende vraag 'wat heb jij bereikt met de concerten met SMIH' vermeldde niemand uitbreiding van repertoire. Slechte één persoon zei specifiek dat dit niet lukte met het ensemble. De oorzaak hiervan zou kunnen zijn dat de musici meestal min of meer compacte tournees hebben, waardoor er zeer beperkt tijd is om nieuw repertoire op te bouwen.

Het is zeker opmerkelijk dat, ofschoon de musici zich er zeer van bewust zijn dat ze gaan spelen in zorginstellingen, slechts 11% aangaf met de concerten contact met ouderen te krijgen, of uitkeek om ouderen te laten genieten van hun optredens. Van de andere kant noemde 19% juist contact met ouderen en de verzorgenden als resultaat van de concerten en vreugde brengen aan ouderen door voor hen op te treden. 19% verwachtte een verdere ontwikkeling van het ensemble met de concerten, maar 11% zei dat dit daadwerkelijk bereikt werd.

Dit is misschien iets waar de stichting in de rol van coach rekening mee moet houden en de musici meer mee moet helpen om hun doel te bereiken. 33% van de musici noemde ook andere verwachtingen, die verder niemand anders noemde, variërend van het verkrijgen van promotiemateriaal tot het beter spreken in het Nederlands. Op de vraag wat de musici daadwerkelijk bereikt hebben met de concerten, vielen de antwoorden meer in vergelijkbare categorieën. Zoals grafiek 2 toont, waren het werkervaring, routine, contact met ouderen en het flexibeler worden, die veel musici aangaven opgedaan te hebben door het geven van SMIH-concerten

Aangezien alle concerten van SMIH in zorginstellingen plaatsvinden, werd het belangrijk gevonden om de musici te vragen naar het beeld dat zij hadden van zorginstellingen in het algemeen, en of - en zo ja hoe - dit beeld is veranderd door het geven van SMIH concerten. 27% van de musici gaf aan geen (duidelijk) beeld van de zorginstellingen te hebben gehad. 19% had in eerste instantie een negatief beeld, een andere 19% had een positief beeld en weer een andere 19% gaf aan een realistisch beeld te hebben. 8% was zich ervan bewust dat er grote verschillen zijn tussen de zorginstellingen onderling. Na het spelen van SMIH-concerten was er voor 17% geen verandering in het beeld over zorginstellingen opgetreden, werd voor 38% het beeld positief, voor 11% negatief, en merkt 38% de grote verschillen tussen de zorginstellingen op. Dat er zulke grote verschillen zijn, heeft vele musici verbaasd. De onderstaande grafiek toont het beeld dat musici hadden van zorginstellingen vóór en ná de SMIH concerten.

SMIH was er ook in geïnteresseerd of de ervaringen van het geven van SMIH-concerten een meer diepgaand effect hadden op de musici. Hebben de ervaringen hen beïnvloed als persoon en/of als musicus? 26% zei dat het geven van deze concerten geen invloed had op hen als persoon, maar vele anderen vermeldden dat het belang van muziek voor hen duidelijker werd, dat ze meer zelfvertrouwen hadden gekregen, dat ze nu meer respect voor ouderen hebben en dat ze minder angstig zijn voor het ouder worden. Eén persoon zegt plannen te hebben om een stichting op te richten voor terminaal zieken. Op de vraag betreffende de invloed die de concerten hadden op de ondervraagden als musicus, gaven velen een vergelijkbaar antwoord als op de vraag 'wat heb jij bereikt met de concerten met SMIH?' - ervaring, routine, zelfvertrouwen en flexibiliteit. 23% heeft ontdekt dat het bij muziek gaat om communicatie, interactie en dat muziek echt een verschil maakt. 19% beweerde niet beïnvloed te zijn als musicus door de concerten. De grafiek op pagina 8 toont de antwoorden.

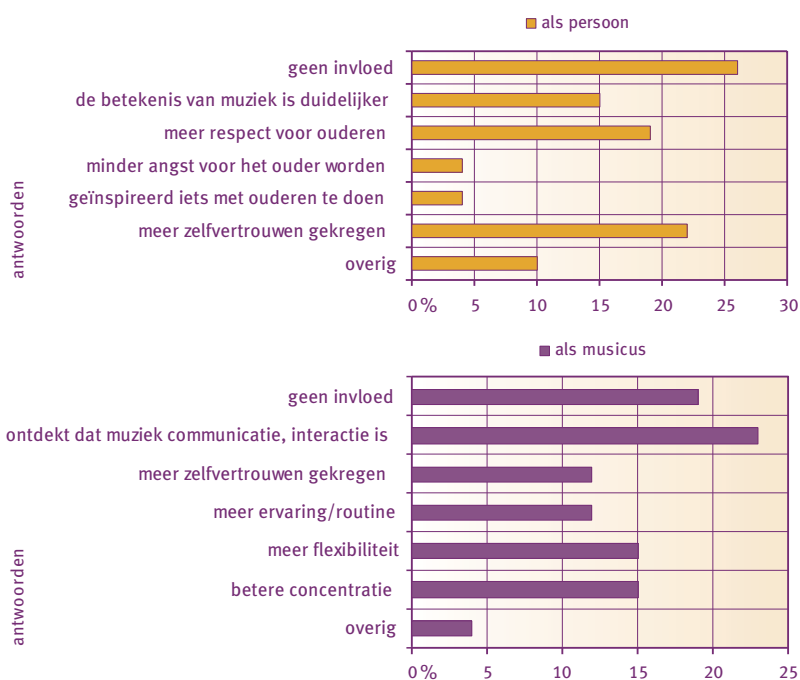
De enquête eindigde met drie vragen over SMIH zelf. De musici werd gevraagd wat zij vonden dat de rol zou moeten zijn van de coaching die SMIH geeft, welke ondersteuning en begeleiding de musici zouden moeten krijgen tijdens de tournees, en welke veranderingen zij zouden willen zien bij SMIH. Diegenen die coaching belangrijk vinden, opperden dat binnen de coaching aandacht moet zijn voor het plannen van repertoire (30% van de antwoorden), het helpen begrijpen van het specifieke type publiek (22%), en feedback na de concerten (15%). 8% vond coaching in het geheel niet nodig, en 11% vond het uitsluitend nodig voor nieuwe ensembles. Wat betreft de ondersteuning en begeleiding, die SMIH zou moeten geven, antwoordde 30% hulp bij het reizen. Sommige locaties zijn ver weg en niet eenvoudig te bereiken met het

openbaar vervoer. 26% was tevreden met de ondersteuning en begeleiding die SMIH geeft. Eenderde van de musici zei dat de beloning hoger zou moeten zijn dan het huidige tarief, en een vijfde gaf aan geen enkele suggestie te hebben voor verbeteringen. Sommige musici gaven aan dat de lengte van de optredens meer gevarieerd kan zijn, dat er een impresario zou moeten zijn, die concerten organiseert voor ná de SMIH-tournees, en dat er een oplopend salarissysteem gehanteerd zou kunnen worden.

74% van de musici heeft over SMIH gehoord van een vriend/collega. Dit geeft aan dat de musici de ervaring om te spelen voor SMIH als positief beschouwen, en bereid zijn SMIH bij hun collega-musici aan te bevelen.

Grafiek 4: invloed van de SMIH concerten op de musici

Minna Arminen

De schrijfster is fluitiste en heeft voor SMIH concerten gegeven met haar fluit-piano duo.

Voor vragen en opmerkingen: minna_arminen@hotmail.com

Subsidiegevers

De concerten van SMIH en de bijbehorende activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door:

- het VSB Fonds (kalenderjaar 2006)
- en door meerjarige subsidies van
- Fonds voor Podiumprogrammering en Marketing (FPPM)
- Stichting Sluyterman van Loo - *stimuleringsfonds ouderenprojecten*
- Stichting RCOAK

Wij danken deze fondsen hartelijk.

Stichting Muziek In Huis
Hillegomstraat 12-14
1058 LS Amsterdam
tel. 020 614 3445
fax. 020 614 3299
info@stichtingmuziekinhuis.nl
www.stichtingmuziekinhuis.nl

Contactpersoon
Nico de Gier

Postgiro nr. 42.77.384
KvK Amsterdam 34.11.07.90
BTW nr.
NL 808.333.185.B.01

©januari 2006
Stichting Muziek In Huis
Amsterdam

Grafische vormgeving
Reijers Communicatie,
Leiderdorp

Extra exemplaren van Intermezzo aanvragen

U kunt extra exemplaren van deze editie en van de voorgaande edities 3 en 4 bestellen. Het gewenste aantal exemplaren wordt u tegen portokosten en de kostprijs van € 2 per stuk per omgaande toegestuurd. Intermezzo wordt in een beperkte oplage gedrukt en op is op.